

galmat akar maga körül, örök fegyvercsendünnepet — ujjakat a szenteltvízben. Ő csak megfeszítette a lábát, a comb-lábszár-talpizmokot és így várta be az ütlegelők és szitkozódók páfördulását. Vigyázott arra, hogy a feszítés ereje állandó maradjon, s megfeszített lába láthatatlan.

Nem értette, mért van az, hogy az ember a városban egész életére arra kényszerül, hogy azon a helyen, ahol az úttestre lép, ne találkozzon semmivel, és ne álljon meg. Egyedül kell lennie, holott kocsik és buszok lökhárítóit cirógathatná. Egyedül kell mennie egyik oldalról a másikra, innen oda.

TÖNKÖL JÓZSEF

Zöldkányák, kéklábú sólymok

*Isten veletek, mondom már a magas erdőbe húzó
madaraknak,
köves vidék halottjainak, mert halottja lesz
tücsök és csillag, ember, fűi csirke, fogoly,
téli kánya, nyerítő vércse, széltapogató,
amikor senki se beszél a szülőföldről, senki
a letyegő kapudeszakákról, kapcás fecskékéről,
senki az asszonyok mozdulatlan szívéből,
amikor harangok csengnek a szélben, amikor
nő a hold, látszanak tengerei, hegyei, sólymai.
Isten veletek, mondom a füveknek, az esőknek,
én volnék az, kinek lába a messzi páskomok alatt
gyökerez,
aki csuris városokban csatangol, s kémleli:
a hó messze még?
Bár sohase fáznál, vendége sohase lennél
ennek a háznak!
Udvara nincs, ide nem jár csaláncsattogató,
tüskebújkáló ökörszem, hegyesszárnyú kánya,
csak a sárnak, annak lennél édes gyereke,
a sárnak,
amivel a csizmád naponta ékítette magát
a major pallangja mellett, kerekés kútnál,
és ha összeakadtál kivénhedt kocsisokkal,
háború, kígyó, nők, sok bolondság került elő,
és észre se vetted, hogy ősz lett, zörgette
kapudat a szél.*

Isten veletek, mondom már a zöldkányáknak,
az izgatott szalakótáknak, a vakvarjúknak,
mondom az útra induló legényeknek,
akik ugyanolyan fáradtak lesznek, mint mi,
fogytakozó seregűek, nyűttek, agyonhajszoltak.

Nagypénteken, sírás idején

Félések jönnek rám, a hegykapuk közelében
feketesárga prémesbogarak.

Jön velük a sötétség, a düh, a szégyen,
jön a május, mint egy hegedülő cincér,
megadom magam nekik,
nagypénteken, sírás idején vonulnak,
eljönnek árnyék-arcomat szeretni,
kialudt testemet nézni a szépasszonyok,
sindőkön kirepedt oltárgyertyákat nézni,
és a hunyorgó temetőt, hol az árvácskák
sokáig elidőznek,

hol nem fú szél, nincs szerelemcsütörtök,
csak nevek, számok halványulnak gyorsan,
csukladozó mátyásmadarak söprik le
az aranyport a keresztokről, sírás idején,
nagypénteken betérek a kocsmába,

menekülök oda,
hol istállófalak köhögését nem hallani,
nincsenek lakodalmi jelek, vasonveretett
piros hajkötők,

muskátlis rozmaringok és lagzizászlók,
vastagcombú bogarak, tulipánvörös fények.

Valami eltűnt. Vagy én aludtam?
Didergek háromélű sás ajtajában,
kuporgok bölcsőkben, kórusokban.

Bogáncsok leszünk

Ég a gyöp, de nem a szem, nem a két domb közé
gomolygó füst,

hanem egy madár jelzi riadva,
ahogy negyvennégyben a vadászgépeket.
Ég a sűrű gyöp a faluvégen, páskom zugában,
ott van minden kisborjú, fürj, büszke fácán.

*Te is csak azt mondd: bogáncsok leszünk,
lehanyatlóba sok szonett, vershagyta puszta,
bevéreznek otthon az asszonyok, elvetélnék.
Megtanultál szomorkodni és átkozódni
mester tanítóktól, majori cselédektől,
megtanultad a hűséget nyelvhez, hithez,
néphez, erős ékű fejszékhez, csákányokhoz,
megtanultál imádkozni az emlékmű nélküli
katonákért,
a meggyalázottakért, a megcsúfoltakért.
Lásd, mennyit elbír az ember!
Ez a sápadt is, ez a megvénült, aki most
ágyam szélére ül, de nem szól: ez a te falud.
Inkább azt mondja: nem dalolnak a tücskök,
itt már csak a kocsmáros, a pap és még
néhányan élnek,
postásuk nincs, kigazolják a szülők sírját,
azt mondja, gyöp füstje viszi az almafákat,
visszanéz
pókhálós hernyókra, téli aranyparmen ágaira,
szuronyos istállólégy rá nem röpül,
bogáncs lesz majd égi mezsgyéken, útszélen.*

Jegenyék testvére

(Káldi Jánosnak)

*Hó indul, fű, holdvirágcsengős.
Fölszáll veled lőtt lábú madár.
Az ajtó csukva van, a szél
violás kertekre fújdogál.*

*Valaha zengő fahíd volt itt,
ázik a galagonya bokra,
hosszan néz egy búzatábla,
esik az eső kalapodra.*

*Lyukas a zsebünk, kotorászunk.
Dűlőuton így hányan mennek?
Jaj, a szerelem! Az röpül
ludas rekettýésből a mennynek.*

*Pajta és csordakút beroskad,
gyenge vállamat a jég veri,
segíts, jegenyék testvére,
ha elesek, fölsegíteni!*